

GAZDATISZTEK LAPJA

A MAGYAR GAZDATISZTEK ÉS ERDŐTISZTEK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK
 MEZŐGAZDASÁGGAL ÉS ERDÉSZETTEL FOGLALKOZÓK NYUGDIJINTÉZETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.
 MEGJELENIK HAVONKÉNT EGYSZER.

Eloffizetési ára: Egész évre 2 forint.	Szerkesztő: JESZENSZKY PÁL, AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET TITKÁRJA, A MAGYAR GAZDATISZTEK ÉS ERDŐTISZTEK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK ÉS NYUGDIJINTÉZETÉNEK ÜGYVEZETŐJE.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IX., Üllői-út, „Köztelek“.
---	--	---

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, valamint a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének és a Mezőgazdasággal és Erdészettel Foglalkozók Nyugdíjintézetének tagjai ingyen kapják.
 Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagdíja egész évre 10 frt. — A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének tagdíja egész évre 5 frt, gazdasági segédtisztéknek 2 frt 50 kr.

Kérelem.

Az alapszabályok 5. § a értelmében a tagdíjak minden év január hó 30-áig befizetendők, miért is kérjük a folyó évi tagdíjak mielőbbi beküldését.

Azokat, akik több évi tagdíj fizetéssel hátralékban vannak, kérjük, hogy kötelezettségüknek úgy a multra vonatkozólag, mint a folyó évdíjat illetőleg mielőbb eleget tenni szíveskedjenek, annyival inkább, hogy magukat a kellemetlenségekkel járó peres eljárástól megkímélik, miután egyesületünk ez uton lesz kénytelen követelését érvényesíteni.

Az ügyvezetőség.

Tagdíjnyugtázás.

Alapító tagdíjat 1000 koronát befizetett a „Hungaria“ kénsv. és vegyi ipartárs. társaság.
 200 koronát az Első magyar sertéshizlalo reszv.-társaság.

Az 1900. évre tagdíjaikat jan. 20-tól febr. 17-ig beküldötték 10 koronát: Banke Antal, Berger Manó V., Bogdán Miklós, Böck Géza, Benkovich Géza, Balázsovich Oszkár, Ebrey Győző, Gavallér György, Gerő Viktor, Greszler Vilmos, Hornyánszky Ambrus, Horváth József (Eötvös), Kandus Ferenc, Koráb József, Klapetek Ferenc, Lepényi Pál, Mátray F. József, Merényi Ferenc, Nagy Sándor (Vác), Osztrólczy Pál, Ottó Adolf, Riedl Kálmán, Rónay Lajos, Schwarczer Jenő, Spur Lajos, Szrogh Lajos, Schusztak Imre, Sir Lajos, Takács Mihály, Takács Emil, Thury László, Váralyay Ferenc, Vozáb Kálmán, Végh Lajos, Wargha Béla, Wolf Alajos.

5 koronát beküldötték: Ferenc Győző, Győre József, Huszár Imre, Mattyasovszky István, Moldvay Béla, Strobel Zoltán, Sántha András, Tiefenthaler Edgár.

Hátralékot fizettek: Árvay Imre 10 kor., Hütter Kálmán 20 kor., Katona Pál 10 kor., Lukovics Aladár 10 kor., Prámer Elemér 10 kor., Pehártz Sándor 60 kor., Vidovszky László 10 kor.

Ismeretlen tartózkodású tagok.

Alább felsorolt tagjaink lakhelyüket változtatták s erről egyesületünket nem tudósítván, tartózkodási helyük előttünk ismeretlen. Tisztelettel felkérjük azon tagjainkat, akiknek az alább felsorolt tagok jelenlegi tartózkodási helyükről tudomásuk van, szíveskedjenek az illetők lakcímét egyesületünk ügyvezetőségével levelező-lapon tudatni.

Auerhammer Gyula, Adelsberger Sándor, Baky István, Bartha Sándor, Barabás János, Basch Sámuel, vattai Batta János, Baumann Samu, Benedek Antal, Bergleiter József, Böhmán Hermann, Busák József, Berger Géza, Berghoffer Rafael, ifj. Borbás László, Bosáczky Vilmos, Breuer Géza, Dobruczky Ödön, Drechsler János, Drávek Lipót, Ebersz Oszkár, Fárka György, Fischer Oszkár, Fröhvirth Ferenc, Fülöp Gyula, Farkas György, Gaál Gábor, Gerle Adolf, Hannibál Kálmán, Hegedűs János, Hütter Albert, Illás Imre, Kárpfi Izidor, Lacsnay János, László Mihály, Longauer Vilmos, Matlaszkovszky Károly, Meszter Ferenc, Mészáros Péter, Milotay József, Nagy Kálmán, Német Pál, Orosz Lajos, Oppelmayr Mihály Papp, Papp Benő, Podhorszky Vilmos, Schindler Kálmán, Schwarcz Ottó, Schwarcz Pál, Sinkovits Antal, Sándor Zsigmond, Szabó N. János, Somogyi Gyula, Szabó Sándor, Szeghy Zoltán, Repeczky András, Teszár Pál, Ujtalussy János, Varga Nándor, Vojacek János, Vollman Lajos, Weiner Bernát, Weimann Imre, Weisz Róbert, Vincze Gusztáv, Zsutavszky Endre.

A gazdatisztek érdekképviseletének szervezése.

Sok szó esett már arról, hogy a gazdatiszti kar ellentétben más társadalmi osztályokkal kevés érdeket tanúsít saját ügyei iránt s az egyesülés eszméjével megbarátkozni nem tud, vagy talán nem akar. Kutattuk és kutatták igen sokan, vajjon mi idézi elő azt a valósággal fatalisztikus nemtörődömséget, melyet a gazdatisztek a helyzetük javításán fáradozók jóakaratu kezdeményezésével s buzgólkodásával szemben tanúsítanak, de oly okot vagy okokat, melyek a gazdatiszti kar álláspontját és magatartását igazolják, sőt csak megérthetőkké is tennék, sem mi találni, sem mások felhozni nem tudtak.

Arról talán lehetne vitatkozni, hogy a gazdatisztek sajátos helyzete, többé-kevésbé elszigetelt voltuk, szétszórtságuk az érintkezést megnehezíti, a közös érdekekkel, a közös bajokkal való törődést megbénítja, de minde körülményeket nem lehet elfogadni oly okokul, a melyek ezt a közönyt megérthetővé tennék.

Idestova husz esztendeje, hogy a gazdatisztek egyesületének vezetősége azon fáradozik, hogy a közös érdekek ápolása és előbbrevitele érdekében egy tábortba tömörítse az intelligens gazdatiszti kar tagjait s habár az egyesület kitűzött céljai nemesek és senki érdekeit nem sértők, mégis a vezetők lankadatlan törekvését ezideig kevés eredmény jutalmazta.

De hát elvégre is ezen a sajnálatos tényen rekriminációkkal segíteni nem lehet s csupán az látszik bizonyosnak, hogy az eddig követett módon a kívánt eredményt nem fog sikerülni elérni, mert éppen az imént említett érintkezési nehézségek miatt a vezetőknek nem áll módjukban az élőszo közvetlenségével hatni az egyesekre, sem a tagoknak nem áll módjában kívánságaikat és véleményeiket amazokkal kellőleg megismertetni.

Az egyedüli célra vezető eszköznek az látszik, hogy a közvetlen érintkezés révén szoros kapcsolat létesíttessék az egyesület és a tagok összessége között, a mi viszont csak oly módon válik lehetővé, ha a központ a vidéken rendezett időnkénti összejöveteleken s értekezlete-

ken igyekszik szóbeli érintkezés útján megismertetni a gazdatiszti karral az egyesülés céljait s megértetni a tömörülés szükségességét és előnyeit.

Ez irányban a mult napokban történt meg az első lépés. A Tolnavármegyei gazdasági egyesület saját kezdeményezéséből értekezletre hívta össze a vármegyéje területén működő gazdatisztek, megbeszélendő, mik az okok, a melyek a gazdatisztek az egyesülettől ezideig visszatartották, mi módon vélik az érdeklődést szélesebb rétegekben a közös érdekek istápolása iránt felköltetni, miképp gondolják a nyugdíjkérdést megoldandónak, hogyan szerveztessék vármegyénként a gazdatisztek érdekképviselete és mi módon ébresztessék fel a birtokososztály érdeklődése is a gazdatisztek egyesületének tisztán humánus célokat szolgáló törekvései iránt.

Ez az értekezlet érlelte meg bennünk azt a meggyőződést, hogy csakis a közvetlen érintkezés útján fogja a gazdatisztek egyesületének vezetősége elérni azokat a kitűzött célokat, a melyek eléréséért két évtized óta küzd, mert sok előítéletet, téves felfogást kell eloszlatni, a mi a gazdatisztekben gyökeret vert s a miket tisztázni csak az élő szó hatalmával lehet.

Egy okot halottunk ez értekezleten szellőztetni, a mely állítólag leginkább visszatartja a gazdatisztek az egyesülettől, a gazdatisztek egyesületébe való belépéstől. Ez az ok pedig az, hogy a birtokososztály állítólag előítélettel viseltetik az egyesület iránt, azt hiszi, hogy önös érdekeket szolgál s az önségély leple alatt a birtokosok érdekeit veszélyeztető célokat istápol.

Egyesek által hangoztatott nézet ugyan, de oly komoly, hogy szó nélkül nem hagyható. Mindenekelőtt meg kell szabatosan állapítanunk, hogy mik vajjon a gazdatisztek egyesületének céljai? Ismeri mindenki; első sorban egy a gazdatiszti szolgálatot szabályozó törvény létesítésének sürgetése, a gazdatiszti nyugdíjügy szervezése, beálló szükség esetén a tagok anyagi segélyezése, tanulmányi ösztöndíjak adományozása, az állasközvetítés stb. tehát mind oly célok, melyek humanitárius jellegűek. Ha tehát ezek az egyesület céljai, minthogy ezek

és semmi mások, úgy teljes lehetetlen, hogy a birtokososztály ellenszenvvel viselkedhessék az egyesület iránt s ezt a feltevést tényleg ez ideig soha és semmi-vel bizonyítva nem láttuk. Elvégre a gazdatiszt és birtokos érdeke annyira közös, annyira egybe van forrva, hogy botorság volna az egyik rovására a másikat előtérbe tolni akarni, sőt ez ellen a fellégzés ellen határozottan tiltakoznunk is kell, mert egyrészt az egyesület vezetősége s másrészt az OMGE-vel fennálló szoros kapcsolat az ily tendenciának még a lehetőségét is ab ovo a legteljesebben kizárja.

Hogy a birtokososztály nem támogatja a gazdatisztek egyesületét, az nem lehet ok az ily feltevésekre, annál kevésbé, mert hiszen első sorban a gazdatiszteknek maguknak kellene azt pártolniok. Még csak panaszként sem hozható fel a birtokosok magatartása, akik kötelezve sem érezhetik magukat oly intézmény pártolására, mely a közvetlenül érdekelt részéről fel nem karoltatik. S hogy a birtokososztálynak impudált ezen feltevés merőben helytelen, annak legfényesebb bizonyítéka a szegzárdi gazdatiszti értekezlet, melyet a birtokososztályt képviselő Tolnamegyei Gazdasági Egyesület spontán elhatározásból összehívni szükségesnek tartott, módot kívánván nyújtani arra, hogy a gazdatisztek megvitathassák azokat a módokat, melyek saját érdekeik javítására és előbbvitelére célravezetőeknek ígérkeznek.

Ne másokban, hanem magunkban, és a gazdatiszti kar sajátos helyzetében keressük a hibát, a minthogy ezt a nézetet valotta az értekezlet többsége is. A közvetlen érintkezést kell lehetővé tenni s a gazdatisztek érdekképviseletét szűkebb körben — vármegyéenként — kell szervezni. Minden vármegyében s ennek minden járásában u. n. bizalmi férfiakat kell az ügynek megnyerni, akik az egyesületet az illető vidéken képviselik, a kapcsolatot a tagok és az egyesület között fentartsák, kartársaikkal az egyesület feladatait megismertessék, őket az egyesülés eszméjének megnyerjük, hogy ily módon az együvértartozandóság érzete az egész gazdatiszti karban öntudatra ébredjen.

Ily irányban fog a szervezés munkája megindíttatni, remélhetőleg a kívánt siker által koronázva.

Nagy köszönet illeti meg a Tolnamegyei Gazdasági Egyesületet, hogy a kezdeményező lépést ez ügyben megtette s hogy magára vállalta azt is, hogy az összes gazdasági egyesületeket hasonló mozgalom megindítására fel fogja szólítani. Reméljük, hogy ily módon sikerülni fog egységes véleményt teremteni az egész gazdatiszti karban s megnyerni az ügynek azokat is, akik addig a nemtörődömség kényelmes álláspontjára helyezkedtek.

J. P.

A gazdakörök szervezése.

Mult számunkban részletesen ismertettük azt a tervezetet, amelyet Kodolányi Antal az országiszerte szervezendő gazdakörök számára kidolgozott. Szükségtelen talán megjegyeznünk, hogy a kisgazdáknak gazdasági és művelődési célokat szolgáló társulatokba való tömörítése nem új keletű igyekezet. Gyakorlati példákat is láthatunk már arra, hogy kisgazdáink társulási ösztönét megfelelő társadalmi szervezetek révén mily uton és mily eszközökkel lehet közhaszonra értékesíteni, amennyiben vannak gazdaköreink, amelyek hosszabb multra és sikeres tevékenységre tekinthetnek vissza és expedienst gyanánt szolgálhatnak új gazdakörök szervezésénél is. Két ilyen különöu bevált gazdakör ismertetését adjuk alább. Ugyanezen ismertetések a legjobb magyarázói annak, hogy a gazdatisztek és a nép vezetésére hivatottak mily uton, mily eszközök felhasználásával képesek ilyen gazdaköröket létre hozni, azokat helyes működésben tartani és tevékenységüknek áldásaiban egész községeket részesíteni. Nagyon természetes, hogy azt, amikor valamely község kisgazdáinak élére önérdéknélkül, tisztán csak magasabb erkölcsi kötelességek teljesítéseért egy hivatásának gondjai által külföben is elfoglalt gazdatiszt áll, buzgalommal vezetni azt és állandóan örkődik felette, ez még a mi viszonyaink között kivételszámba megy és bizonyára kivételszámba fog menni az a jövőben is, hogy gazdatiszteink pusztá egyéni buzgalma társadalmi intézményeket alkosson.

Hiszzen ami gazdatiszteinknek nagyrésze igen sok helyt hivatásos kötelességei és a körülmények egyéb lekötő ereje következtében nem is rendelkezik azzal a szabad mozgással, hogy társadalmi mozgalmak élére állhasson, annál kevésbé országiszerte egységesen végrehajtandó társadalmi mozgalomnak.

Ép ezért a gazdakörök országos szervezésének nagy feladata sokkal szélesebb köröket érint s végrehajtásához az impulzusnak mindenestire felülről kell jönnie.

A helyes egymásutánt úgy képzeljük el, hogy meg kell nyerni első sorban a földbirtokosoknak jóakarátát, akik ezen feladatot méltányolni s megvalósításáért buzgólkodni elsősorban is hivatottak. Ok nemcsak a községi életben befolyásolnak igen sok érdekeltiséget, a melyek a feladatba bevonandók, hanem egyszerűen a gazdatisztek ténykedéseinek is brái, ami igen fontos mozzanat, mert el sem képzelhető, hogy a gazdatiszt hozzáfogjon ilyen feladathoz, ha nem számíthat rá, hogy földesura ebbeli ténykedését és fáradozását méltányolja, ha nincs meggyőződve arról, hogy ugyanazok az intencziók, amelyek őt tevékenységre készítetik, földesurát is áthatották.

Amint ez az előfeltétel adva van, a munkára való felhívás bizonyára gazdatiszteinknél is nyitott szívre fog találni. És most itt adjuk két gazdakör alakításának rövid történetét, tanúságul annak, hogy ennek az ügynek is kerültek ki már derék előharcosai a gazdatiszti karból és hogy bizonyára nem fog mulni ennek a karnak a buzgalmán, hogy Kodolányi terve megvalósuljon.

*

I. A tallósi gazdakör.

Ki ne hallotta volna hírét a híres „Mátyus földének”, ahol legnehezebb az arany-szinű buzakalász és a hol és a merre a szem csak ellát, szebbnél-szebb, gazdagnál-gazdagabb színpompában mutatkozik a gazda fáradságos gyümölcse, az áldott Kánaánföld termése.

Es ezen híres Mátyusföld kellő közepébe ültette a Teremtő Tallós községet, amelynek főura gróf Esterházy Mihály, — típusa az igazi magyar főurnak — ép úgy, mint a hatalmas várszerű kastélya a régi lovagkornak, amely mérföldekre dominálja az asztalsima rónát, hirdetve a régi dicsőségét és szembe szállva

az új idők secesszionista irányával, mint egy megdönthetetlen bástya.

Nevezetes ezen főuri kastély arról is, hogy a jelenben birtokló család azt csere útján szerezte meg a kincstártól, amelynek egyik híres fogháza, később kaszányája volt. Bizonyítja ezt azon tény is, hogy a „Fekete víz” tövében építettett és hatalmas vízzel elárasztható sánczárkokkal bőven körül volt véve; ezeknek maradványai ma is láthatók, csak-hogy remek parkká átalakítva.

Szebb fekvésű helységet nem igen találunk, mint Tallós községe az egész Mátyusföldén, amelyet a főuri birtokoson kívül számos jómódu szessziós gazdaember nevez szülőföldjének. Ezen szessziós gazdákról akarok egyet-mást elmondani, akik jó példával előlmenve, egyesültek egy jól szervezett „Gazdakörbe”, hogy egymás érdekeit céltudatos működésükkel megvédelmezhessek és anyagi jólétüke-előmozdithassák.

Pozsony megyében 1895. évben Pozsony városában alakult az ország legelső „megyei Gazdasági Kaszinója”, amelynek alapítói hála kötelezték a megye gazdálkodóit, mert nemcsak hogy a „Kaszinó” rövid idő alatt egyesítette a megyei gazdálkodók minden rétegét, hanem hasonló eszméknek hatalmas propogandát csinált. E „Kaszinónak” legsikerültebb utá-zata a „Tallósi Gazdakör”, amely a tallósi uradalom intézője, Prenosil Dózsa kezdeményezésére 1897. év őszén alakult.

Azon czél vezérelte a „Tallósi Gazdakör” alapítóját, hogy mint a „Megyei Gazdasági Kaszinó” tagjai nagy körben, úgy kicsinyben az egy községben levő gazdák „Gazdakörükben” találhassák föl a legerősebb támaszt és az egyesülés által megerősödvé, egy jobb gazdálkodási rendszernek vessék meg alapját a gyakori egymással való érintkezés, az eltérő nézetek megvitatása, szövetkezések, olvasmány körben” és szakelőadások által.

Azon más, nem kevésbé nemes czél lebegett az alapító szeme előtt, hogy a kisgazdák között elharapódzó torokmázás-, kártyázásnak elejét vegye azáltal, hogy a szükséges szórakozást ne nemtelen mulatozásban, hanem egy kedélyes „otthonban”, a „gazdakörben” minden egyes tag feltalálhassa.

Sikeresen oldotta meg nehéz feladatát Prenosil intéző, de a dicséretben része van a tallósi intelligenciának és nem kevésbé a helybeli kisgazdáknak is, mert hallgattak a hívó szóra és mindjárt az első alakuló gyűlésen a „Gazdakörbe” 65 gazda iratkozott be tagnak. — Azon tény, hogy 65 gazda beiratkozása megvetette a „Gazdakör” alapját, leginkább mutatja, hogy a kisgazdáknak van érzékük a jó és hasznos dolgok iránt, csak vezetőre van szükségük. — Látni kell azt a ragaszkodást, mit elnökökkel szemben tanusítanak, a természet egyszerű emberé! — Hallgatják minden szavát, figyelemmel, ahítattal és dehog hiányoznék egy is a délutáni előadások- és szórakoztató magyarázatokról, mert hisz a templomban a papjuk ápolja a lelkük üdvösségét, — a „Gazdakörben” pedig papjuk a „kör” elnöke, a ki szellemi képességüket, anyagi jóvoltukat már olyan szépen fejlesztette.

De lássuk, miként alakult a tallósi gazdakör?

Első sorban alkalmas helyiségről kellett gondoskodni. Ezt a kérdést várakozason felül sikerült megoldani, mert a község egyetértőleg a gazdakörrel oly állandó „otthont” épített, hogy bármely nagy községnek is díszjé válnék, — van szép könyvtára, olvasó szobája és szórakoztató helyisége, mind egyszerű csinnal berendezve, 18 különböző újság, folyóirat és más, szakbeli és szórakoztató, mind kizárólag magyar munkák, állandóan a kör tagjainak rendelkezésére állnak. A kis könyvtár már eddig 180 kötetet számlál. — A körnek tulajdonát képezi egy szakszerű felügyelet alatt álló gyümölcsös kert és faiskola, a hol alapos okta-

tásban re és kertész

A „k

lelkiismeret

Iskol

hanem ink

egy tag

kérdésekre

letet adni,

gositást m

tárgyalását

a helyes v

hassák.

Szak

hónapokba

az elnök t

csak egy e

után az is

tott a nép a

van a gazd

azon tény,

sem, aki n

a szomszék

el a kör a

már a „Ta

A „Gaz

erősen tám

egy a tanít

galmában,

tály iránt

nézve nagy

Evenk

kodik a „G

megnyerni,

kozást is ig

Es m

„szalmaláng

tolt, kitanúg

amely ma f

mert jó ala

leszteni, am

mány, buz

megtesz.

S mi

Az, ho

uradalom t

nemes szóra

szereletből,

lessége, pé

népnevelője

a mai válsá

kell, hogy a

főtényezője,

nek, bekés

alapját. Mer

töli be lelki

gálatában és

meknek nem

is. Ezen ese

alrendeltje,

elejét lehet

oly lelkesült

mellett, min

oltáráról egy

ket elérhesse

II. A Ré

A legel

lyet Rovara

grófnak jösz

szentgyörgyi

1887. év ele

Alábbia

az eredmény

a kör megak

ményétaRép

gazdák köré

gazdálkodás

A gazd

eszméjével e

sem a feln

riadva, nagy

a jó ügynek

jegyzőket, b

megalakított

szabályainak

tásban részesülnek a kör tagjai, a fanevelés- és kertészetből.

A „kör“ működése k fogástalan és alapos, lelkiismeretes megfigyelések alapján fejlesztetik.

Iskola, de nem a szó szoros értelmében, hanem inkább egy jó tanácsadó, akihez minden egyes tag bizalommal fordul és mindazon kérdésekre, amelyekre nem tud magának feleletet adni, a kör buzgó elnöke a kívánt fölvilágosítást megadja, úgy rendezvénily kérdések tárgyalását, hogy minden tag hozzájárulása után a helyes véleményt maguk a gazdák megalkothassák.

Szakelődés hetenként kétszer van a téli hónapokban, a melyek legnagyobb részét maga az elnök tartja, a nyári hónapokban hetenként csak egy értekezés van és pedig mindig délután az istentisztelet után, ami által elvonta a nép a kereszmázástól. Hogy mily sikeresen van a gazdakör e téren is vezetve, mutatja azon tény, hogy nincs a községben egy gazda sem, aki ne volna a „körnek“ tagja, sőt, mert a szomszédos községek gazdái elől sem zárták el a kör ajtaját, más helységbeliek is tagjai már a „Tallósi Gazdakör“-nek.

A „Gazdakör“-t a helység intelligenciája is erősen támogatja. Az intelligencia részt vesz egy a tanításban, valamint a kör minden mozgalmában, a mi által a bizalom a kaputos osztály iránt megszilárdul, aminek ismét a jövőre nézve nagy fontossága van.

Evenként néhány előadás tartására iparkodik a „Gazdakör“ a megye kitünőbb gazdáját megnyerni, sőt a „gazdakör“ vezetősége szórakozást is igyekszik nyújtani tagjainak.

És mindezen elmondott dolgok nem „szalmaláng“, hanem lépésről-lépésre megfontolt, kitanult és önzetlen fáradság eredménye, amely ma már a jövőre nézve biztosítva van, mert jó alapon nyugszik: csak tovább kell fejleszteni, amit úgy az elnök, mint a választmány, buzditatva a szép sikerek által, úgy is megtesz.

S mi ebből a tanulság?

Az, hogy egy gazdatiszt, bár magánuradalom tisztje legyen, egy kevés jóakarattal, nemes szórakozásból és mondjuk, igaz hazaszeretettel, hazájának nemcsak, mint az kötelessége, példás munkálkodó polgára, hanem népnevelője is lehet, sőt merem mondani, hogy a mai válságos munkásmozgalmak közepette, kell, hogy a gazdatiszt legyen az ország egyik főtényezője, aki egy jobb gazdasági rendszernek, békés együttműködésnek vesse meg alapját. Mert hivatását a gazdatiszt csak akkor tölti be lelkiismeretesen, ha az uradalom szolgálatában és környezetében álló egyszerű elemeknek nemcsak parancsolója, de jóakarója is. Ezen esetben bizalommal fordul hozzá az alárendeltje, a mi által sok viasz állapotnak elejét lehet venni. S habár mindenütt nem áll oly lelkesült intelligens csapat a gazdatiszt mellett, mint Tallóson, de a hazaszeretet égő oltáráról egy szikrányi elég, hogy eredményeket elérhessen.

Frideczky Árpád.

II. A Répeze-szentgyörgyi Gazdakör.

A legelső gazdakör Magyarországon, melyet Rovara Frigyes, ez idő szerint Eszterházy grófnak jószágigazgatója, akkoriban a répeze-szentgyörgyi uradalom tisztartója, alapított 1887. év elején.

Alábbiakban közöljük ismertetését annak az eredményes munkálkodásnak, melyet Rovara, a kör megalapítója, kifejtett s a melynek eredményét a Répeze-Szent György vidékén azóta a kisgazdák körében meghonosodott rendszeresebb gazdálkodás bizonyítja legkésebben szóloán.

A gazdakör alakítása ügyében felvetett eszméjével eleinte gúnyt aratott, de sem ettől, sem a felmerült nehézségektől vissza nem riadva, nagy erejűvel diadalra vitte eszméjét s a jó ügynek megnyerve a papokat, tanítókat, jegyzőket, bérloket, gazdákat és kereskedőket, megalakította a gazdakört. A gazdakör alapszabályainak megerősítése után havi 20 fillér

tagsági díj mellett rendes tagokul beléptek a szomszédos községbeli kisgazdák, pártoló tagokul pedig megnyerte a vidékbéli intelligenciát, előadókul annak papjait, gazdatisztjeit, orvosait, tanítóit és jegyzőit. A gazdakör védoökségét földesura vállalta el, aki a csak egyszerű földmivesekből álló gazdakörnek kísérleti táblákat engedett birtokán s a mezei kirándulásokra fogatait bocsájtotta rendelkezésre. Az iskola helyiségében olvasótermét és gazdasági könyvtárt rendezett be. A kör vagyont adományok- és mulatságokból befolyt jövedelmekkel szaporította. Minden hónapban közgyűlést tartott, melynek tárgyait hetekkel, sőt hónapokkal megelőzőleg megbeszélte és megállapította munkatársával. Kivüle két állandó szakelődője volt: Kreika József sárvári járási és uradalmi állatorvos és e sorok írója, akikkel tervszerűen és változatos egymásutánban a legfontosabb és legaktuálisabb gazdasági kérdésekről tartott előadásokat. A vetés-forgás, szántás, zöld-, istálló- és műtrágyázás, trágyakezelés, gyomirtás, az üszög, a filloxera, peronospora s egyéb spórák, férgek és rovarok elleni védekezés; öntözés, lecsapolás és alagcsövezés; rét, legelő és mesterséges takarmányok; állati és növényfajok, állati és növénybetegségek, szarvasmarha-, ló- és sertésenyésztés, keresztezés; magválasztás, tejkezelés, védvám, teher, gazdasági eszközök és gépek, kereskedés, bevétel, kiadás, gazdasági vegytan, talajjavítás, felültrágyázás, répatermelés, kultúr-növények stb., stb. tarka egymásutánban követték egymást. Rovara lelkesedése és fáradságot nem ismerő buzgósága a répeze-szentgyörgyi gazdakört a virágzás oly magas fokára emelte, hogy annak hét vármegyére szóló, nagyszabású és értékes gazdasági gépekkel díjazó tenyészmahakiallításaira, valamint tanulmányi kirándulásaira messze vidékről is jöttek haladni szerető és tudvagyó vendégek. S fáradozása meghozta gyümölcsét. A keresma üres, a gazdakör olvasója pedig megtellett olvasó és vitaközömberekkel. Munkásság szállt a tagokba, szorgalom és takarékoság a szívekbe, a józan és helyes gazdasági szakterelem pedig a fejekbe. Az aranka eltűnt a hereféllekből, az üszög a gabonanevekből, a peronospora pedig a szőlőkből. Sack-ekékkel forgatják a földmivések a termő réteget, pusztítják a gyomokat, vetőgépek rakják el a megtriorozott magot, nemesfajú marhaállomány disziti a kisgazdák istállóit, a műtrágya pedig a korábban haszonvehetlen silány, kavicsos talajon is rendkívüli hozamot ad.

Elmondtuk pedig ezeket azért, mert tudjuk, hogy a magyar gazdatiszti karnak sok oly kiváló tagja van, akit egyéni tulajdonai és tudása hasonló eredmények elérésére képesit.

Módy János.

Az önkéntes vagy kötelező nyugdíjalapszervezés szükséges-e?

Akik olvasták Rohonczy Gida képviselő minapi országgyűlési beszédét, csodálkozva látták, hogy az egykori sportsman — telivér agráriussá változott át. Beszéde kvintesszenciája volt mindazoknak a dolgoknak, melyek mezőgazdasági haladásunkra nézve elodázhatlanul szükségesek, csak azt sajnáltuk, hogy a sok baj közül azt is fel nem említette, hogy a mezőgazdaság egy lényeges faktora, — a nagy hazai latifundiumok nélkülözhetlen munkaereje — a gazdatisztség és a gazdasági munkások helyzetén végre valahára mégis csak segíteni kellene, ha már ez nem ment privát uton, hát tételnék meg törvényhozás útján! Ezt a munkáseleget kellene pártfogás alá venni, mely életének alkonyán, midőn hosszú évi szolgálat után a rokkantság, munkaképtelenség lepi meg a családfentartót, nem lévén, ki kenyeret keressen; gyakori esetben úgy a munkás, mint övéi, a züllöttség útjára terelődnek. A kegye-

lemkenyér keserű, mert evése megaláztatással jár, népünkben meg főleg gazdasággal foglalkozóban — a jövő iránti gondoskodás nincs annyira kifejlődve, hogy a saját esze után járva, jutna eszébe, heti keresményét avval csorbitani, hogy abból — nyugdíjalapja javára is félretenne valamit. S valaki azt mondhatná talán, ha nem gondoskodik maga-magáról, ám lássa gondatlansága szomorú következményeit! Ott van az angol gazdasági munkás, ki esküvéje óta életfogytig nem teszi lábát az istenházába, tizenegyes koráig jár kötelezőleg az iskolába, azután szántóvető munkás lesz, de a világot sem mulasztaná el, hogy heti keresményéből 80 fillért nyugdíjalapja javára félre ne tegyen!!

Hát ez igaz, de hát az angol gazdasági munkás egészen más körülmények között is él, mint a miénk. Mások ott az eszközök, nézetek, szokások, a mezőgazdasági viszonyok, mint nálunk. *L. de Laverque* „Economie rural en Angleterre“ című híres művéből egyetmást alkalomszerűen találunk felemlíteni: A sok mende-mondával szemben, mintha Anglia mezőgazdasága így meg úgy a tönk szélén állana, a jeles író azt állítja, hogy éppen ellenkezőleg, az angol gazdasági munkás energiájának köszönve, az ország mezőgazdasága virágzó állapotban van. A délkeleti részben főleg ipari növényeket, többek közt komlót termelnek, a gyümölcstermelés is fokozódik s a takarmánytermesztéssel párhuzamban — mesterséges legelők alakítása s a takarmánytermesztés folyton nagyobb arányokat ölt. Innen van, hogy a norfolk és suffolki bika az egyes kiállításokon mind nagyobb elismeréseket arat. Az ország közepén igaz, hogy az iparral foglalkozóknak nagy a száma, de a yorkshirei lovak, a Durham-tehenek, a lecesteri birka csak azért oly szép, mert jó legelője s oly gondozója van, ki maga is nagyon megvan elégedve sorsával. Az ország területének 80% a van mezőgazdaságilag művelve s a perfeccionált gép, eszköz, kitünő vetőmag s hamisítatlan műtrágya használata megkétszerezi a terméshozamot. Volt idő, midőn oda át is sok kívánni valót hagytak a gazdasági munkás megélhetési viszonyai egy egészségi, mint kényelmi szempontból. De az is igaz, hogy éppen Angolországban tetek legtöbbet a gazdasági munkás helyzete javítására és most már nem szorul istápolásra. Ezek javítását Albert herceg indítványára tették meg 1848-ban, midőn a munkáslakások javítását célzó társulatot alkotta meg. Ennek nyomán alakult aztán a „Labourer's and general dwellings Company“, mely nemcsak a Londonban élő gyári munkások számára építtetett 5000, kerttel ellátott munkásházat, hanem ügynökeivel bejárta az ország legtávolabb eső tanyáit is s az ő törekvésének volt köszönhető, hogy az angol gazdasági intéző villaszerű házat kapott lakásul, melyben a szükségesen kívül a kényelmes is helyét lelte. A gazdasági munkás családjával kis kertre nyíló külön szobát kap lakásul s ha a fizetése nem is nagy, ha a biblián kívül más könyvet nem is olvasgat, ha öltözkékének sikkes voltára nem is ad sokat — de az őregség, elaggottság napjaira még a kereset idején gondol s úgy a munkás, mint a gazdasági hivatalnok nyugdíjperselyébe hetenkénti vagy havonkénti keresményéből önkéntesen szokott juttatni.

Am itt van a francia mezőgazdasági munkás és hivatalnok, aki ugyancsak intelligens elemnek mondható, de már nem bir szomszédjának, hogy úgy mondjam, „önfentartási“ ösztönével! Az bizony a maga jószántából csak a ritkább esetekben gyarapítja nyugdíj-alapját s ennél fogva a mi viszonyainkhoz hasonló sorsra jutottak volna az elaggottság napjaiban.

Csak jutottak volna, mert ime a francia törvényhozás, belátván, hogy a gyámkodást előíró törvény válik szükségessé, nem késik az olyan megszavazásával. Ott az egész ország gazdaközönsége ugyanis örvendetes tudomásul veszi, hogy a parlamentben a „Retraites

„ouvrières“ a sok panasz után most már bizonyosan megszavaztatik. A képviselőház életbiztosítási bizottsága egy törvényjavaslatot vett bírálat alá, mely kizárólag az ipari s mezőgazdasági munkások és hivatalnokok rokkantsági s nyugdíjtörvényének szervezetét foglalta magában s hosszas tárgyalás után a következő pontokban foglalta el a következőket, melyet a kamara asztalára juttatott: „Minden mezőgazdasági, ipari vagy a kereskedelmi téren alkalmazott munkás avagy hivatalnok, a termeléssel foglalkozó munkástársulatok tagja, avagy kiegészítője, feltéve, hogy francia állampolgár s a fentebb körvonalozott minőségben van alkalmazva, felvan jogosítva, hogy 65-ik életévének betöltése után nyugdíj-élvezetre tartson számot. Abban az esetben, ha alkalmaztatása ideje alatt munkaképtelenség érné, mely bármily oknál fogva következnék be, a jelzett kornál előbb is nyugdíjaztathatja magát s igényt tarthat reá, hogy nyugdíját három hónapos időközökben — előre felvehesse. Bekövetkező halála esetén felesége 500 franknyi végkielégítést fog nyerni. Ha pedig törvényes, avagy törvénytelen (de elismert) gyermekei maradnak halála után, úgy ezek egész 16 éves korukig apjuk nyugdíját élvezik, ezen koron túl pedig ép úgy, mint az özvegy — 500 frank végkielégítést kapnak.“

De érdemes megtudnunk azt is, a munkás micsoda kötelezettség teljesítése után jut nyugdíjához? Ezt is megtudjuk a javaslat második pontjából:

„Az első szakaszban említett valamennyi munkások kétheti keresményükből 5 centimest a nyugdíjalap javára az alkalmazó vállalat levonni tartozik akkor, ha az alkalmazott 18 ik életévét még meg nem haladta, s ha napikeresménye 2 franknál nem nagyobb.“

Ha pedig jelzett kornál idősebb s napi-bére 2 franknál nagyobb, akkor naponta 10 centimest tartozik levonni s további kezelés céljából az illetékes hatóságnak beszolgáltatni. A házi cselédség azonban e kötelező nyugdíjalaphoz való hozzájárulás alól fel van mentve.“

A két országban divatos gazdasági munkás-nyugdíjazás különböző módjait ismertettük. Talán közönsös lehet, mely módot fogadjunk el, vajjon az angol önkéntes hozzájárulást, vagy a francia kötelezőt. A lényeges csak az volna, hogy a mi gazdasági alkalmazottaink is részesüljenek a nyugdíjazás áldásos voltában. Miután azonban azt vesszük észre, hogy a gazdaszisztek már megalkotott nyugdíjalapját csak kevés gazdasági hivatalnok keresi meg megtakarított filléreivel — annak bizonyítékául, hogy az önkéntes nyugdíjalap-gyarapítástól népünk idegenkedik — természet-szerű, hogy nem volna szabad késnünk a francia minta elfogadásától s törvényhozásilag kellene intézkednünk, hogy a heti, havi avagy évi kereset bizonyos százaléka — a nyugdíjalap építésére fordítassék! Az orvos-ság, elismerjük, keserű, — de nagyon hasznos lenne!

Álláshirdetések.

E rovatban díjtalanul közöljük a „Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete“ minden állást kereső tagjának hirdetését 2 hónapon keresztül.

Az állást keresők bizonyítvány másolataikat tartoznak irodánkhoz beküldeni.

Az állást adó földbirtokosokat kérésre kérjük, hogy betöltendő állások esetén egész bizalommal szíveskedjenek irodánkhoz fordulni. Az állás-betöltésre előjegyzett gazdaszisztek bizonyítvány másolatait kívánatra bérmentve és díjtalanul küldjük meg; de ezeknek betekintés utáni visszaszámraztatását kérjük. Elegendő csupán az illető hirdetés előtt álló száma hivatkozni.

E rovat díjtalanul áll rendelkezésre a betöltendő állásokat hirdetni óhajtó földbirtokosoknak is, ha egyesületünk tagjai sorába lépnek.

Betöltendő állások.

Ajánlatok az ügyvezetőséghez küldendőik.

72. Számtartó gróf uradalomban alkalmazást nyer. Előnyben részesülnek szakképzett, magyar nyelven kívül a német nyelvet is szóban és írásban bírósági és ügyminőségben vagy központi hivatalban már működött gazdaszisztek.

Ugyanott egy ispáni állás is betöltendő. Meg-

kívántatik gazdasági iskola sikeres végzése és több évi gyakorlat. Előnyben részesül, aki kezelői tiszti minőségben már alkalmazva volt és a 36-ik élet évét még be nem töltötte. Sajátkezüleg irt kérvények az iskolai és szolgálati bi onyítványok, valamint a fenykép-csatolásával az ügyvezetőséghez küldendőik

Állást keresők.

Főtiszt, kezelői vagy intézői állás betöltésére ajánlkozhatnak.

239. Ispáni vagy kisebb kezelői állást keres nős, fiatal, okleveles gazdaszisz szerény igényekkel azonnali belépésre.

240. Intelligens jó megjelenésű, magyarul beszélő gazdaszisz 11 évi gyakorlattal, melyből 8 évet mint kezelőt töltött, 30 éves nős, családos, erős egészséges katonaviselt, keresztény, meliből belépésre állást keres.

241. Keresmény, nős, gyermektelen 10 évi gyakorlattal bíró mezőgazda földművelésügyi előképzéssel, kezelőtiszti állást keres. Jelenleg nagyobb birtok kezelője; kitűnő bizonyítványokkal és ajánlatokkal.

242. Ispáni v. számtartói állást keres bármikori belépésre, 40 éves, gyakorlatilag képzett, ref. val., családos gazdaszisz.

243. Intézői, számtartói állást keres meliből belépésre 39 éves, magyar-óvári akadémiát végzett, nőtlen ref. val., gazdaszisz; ki a gazd. adminisztráció s az összes üzemi

ágakban, dohány, cukor-repa termelésben járatos.

244. Gazdasági akadémia-t végzett, 45 éves, rom. kath. val., családos 30 évi gyakorlattal bíró gazdaszisz, ki a gazdaság minden ágában, különösen az állattenyésztésben, tejgazdaság, hizálás, cukor-repa termelésben kiválóan járta. Főtiszt állást keres.

245. Azonnali belépésre gazdasziszti állást keres, 37 éves, nős, rom. kath., magyar-óvári akadémiát végzett, 15 évi gyakorlattal bíró gazdaszisz. Járatos a gazdaság minden ágában.

Az előbb közölt állás-keresőkön kívül irodánkban több, tanítványok általános nem végzett és több, földművelésügyi végzett gazda van előjegyezve, a kik nagyrészen önművelő, rendelkezési tiszti állásokra pályáznak, részben irnoki és segéd-tiszti állások betöltésére ajánlkoznak. Bizonyítvány másolataikat irodánkban megtekinthetők, illetve kívánatra érdeklődőknek bérmentve megküldhetők.

Kedvezmények egyesületi tagok részére.

1. Politikai napilapok, szakközlönyök, szép-irodalmi és életrajzok.

A kedvezményt adó lapokra a „Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének tagjai“ kedvezményes áron, az egyesületi iroda útján fizethetnek elő.

Állategészség. Polyóirat állategészségügyi és állattenyésztési ismeretek terjesztésére. Szerkeszti dr. Ritz István. Kiadóhivatal Budapest, VIII., Rókk Szilárd-utca 28. Előfizetési ára 3 frt, tagjainknak 1 frt 50 kr., árengedmény 50%.

Budapest. Képes politikai napilap. Kiadóhivatal Budapest, Sarkantus-u. 3. Előfizetési ára egy évre 12 frt. Tagjainknak 9 forint, árengedmény 25%.

Borászati Lapok. XXX. évfolyam. Szerkeszti Baross Károly. Előfizetési ára egy évre 5 frt, fél év 2 frt 50 kr. Tagjainknak egészévre 4 frt, fél évre 2 frt. 20%.

Egyetértés. Polit. napilap. Kiadóhivatal Budapest, IV., Pappnövelde-utca 8. 32-ik évfolyam. Előfizetési ára 20 frt helyett, 14 frt, árengedmény 30%.

Képes Néplap. Előfizetési ára 1/4 évre 70 kr., 1/2 évre 1 frt 20 kr. Egyesületünk tagjai irodánk útján 15% kedvezményvel fizethetnek elő a lapra.

Magyar Bazar. Wohl Janka divatlapja. Kiadóhivatal Bpest, Ferenciek-tere 3. Megjelenik havonként 4-szer. Előfizetési ára 1/4 évre 2 frt, tagjainknak 1 frt 80 kr. 20%.

Magyar Gazdák Lapja. Gazdasági szaklap. Kiadóhivatal Budapest, V., Akadémia-u. Előfizetési ára egy évre 8 forint, tagjainknak 4 frt. árengedm. 50%.

Magyar Hírlap. Politikai napilap. Kiadóhivatal Budapest, V., Honvéd-u. 4. Előfizetési ára 14 frt. Egyesületünk tagjai irodánk útján 15% kedvezményvel fizethetnek elő a lapra.

Magyar Nők Lapja. Kiadóhivatal Budapest, V., Pesti Napló. Politikai napilap. Kiadóhivatal Budapest, VI., Teréz-körút 23. Egész évre 14 frt helyett 12 frt, fél évre 7 frt helyett 6 frt, negyedévre 3 frt 50 kr. helyett 3 frt. 14%.

Politikai Ujdonságok. Előfizetési ára 1/4 évre 1 frt 25 kr. Egyesületünk tagjai irodánk útján 15% kedvezményvel fizethetnek elő a lapra.

Urambátym. Humorisztikus hetilap. Kiadóhivatal Budapest, IV., Egyetem-u. 4. Előfizetési ára egész évre 8 frt, tagjainknak 6 ft. 25%.

Üstökös. A legregibb magyar életrajz. Kiadóhivatal Budapest, Honvéd-utca 4. 41-ik évfolyam. Előfizetési ára egész évre 8 frt helyett 6 frt. 25%.

Az Orsz. Gépész-Egyesület a gépészet minden ágában szakavatott gépészeket minden időben díjtalanul elhelyez. Budapest, Akácza-u. 3. sz.

2. Gyárosok és kereskedők.

Bücher Rudolf. Budapest, VII., Nagymező-utca 68. Ékek és egyéb talajmüvelő eszközök, áreng. 10%.

Brázay Kálmán. Budapest, IV., Múzeum-körút 23. Fűszer- és gyarmatarúk után 2%, sós-borszesz, 20%.

Brünner Testvérek. Budapest, IV., Koronaherceg-utca 3. Lámpák, lámparészek és lámpások, 10%.

Calderoni és tsa. Bpest, Váci-utca 30. Optikai tárgyak, szemüvegek, látcsövek, hőmérők, 10%.

Ditmár R. Budapest, V., Fürdő- és Nádor-utca sark. Lámpák, lámparészek, lámpások, áreng. 5%.

Dóna Döme és Fia. Budapest, IV., Mária-Valéria-utca. Papír, írószerek, nyomtatványok és följegyzési könyvek raktára, áreng. 5%.

Elsinger M. J. és fia. Budapest, V., Thonet-udvar. Vizmentes szövetek, ponyvák, zsákok, kendertömlők, esőköpenyeg és gazdasági sátorok, árengedmény 5%.

Fairbanks mérleg- és gépgyár r.-társ. Budapest, Andrássy-u. 14. gazd. gépek, tizedes és százas mérlegek 10%.

Feldmann és Kádár. Budapest, VI., Teréz-körút 24. Műszaki és gazdasági kellékek, szerszámok, fűszerek és reszelők. Orosz és amerikai henger- és gépolajok, oliva gépolaj, 15%.

Freund A. és Fia. Budapest, IV., Koronaherceg-utca 3. Nyergek, löszerszámok, bóröndök és utitáskák, lópokróczok, istálló- és tisztító szerek, 5%.

Fuchs G. Budapest, VII., Károly-körút 1. Gazdasági gépek, tizedes és százas mérlegek, árengedmény 5%.

Geitner és Rausch. Budapest, Andrássy-ut 8. Háztartási és konyhafelszerelési cikkek, 10%, műszaki szerszámok, munkagépek, kutszivattyúk, tűzoltó-felszerelések és tűzoltó-felszerelésekből az áru és vételhez képest 5—10%-ig.

Glass és Tarsa. Budapest, IV., Múzeum-körút 5. Uri fehérmű, vízhatlan esőköpenyek, Jaeger-árak, árengedmény 5%.

Groag Lipót fia. Budapest, VI., Váci-körút 43. Uri és női fehérmű, férfi ingek, gallérok, kélzők zsebkendők; fűzők és kötött árak, stb. áreng. 6%.

Hatschek Emil. Budapest, Andrássy-ut 13. Lát-szerek és norinbergi disz-műárak, árengedmény 10%.

Huzella M. Budapest, Váci-utca 1. Vadászgye-verek- és vadász-kellékek (töltények kivételével) 5%.

Kánitz C. és Fiai. Budapest, Dorottya-utca 10. Papír- és írószerek, nyomtatványok, amerikai író-gépek, árengedmény 10%.

Károlyi György. Budapest, V., Dorottya-u. 10. Papír, író és rajzszerek, 10%.

Kertész Jenő. Budapest, Kerepesi-ut 8. Disz-mű-árak és uri divatarúk, 10%.

Konta és Kaloszek. Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9. Vászón, fehérmű, női és uri divatcikkek, szövött-áru, árengedmény 5%.

Kontur Alajos. Budapest, IV., Lipót-utca 10. Üveg és porcellán kész-letek és használati edények; képezetek és tábla-üveg raktár, áreng. 10%.

Kunz József és tása. Budapest, V., Deák-ter 1. Vászón, fehérmű, szőnyeg és pokrócz árak 5%.

Kühne Ede Moson. Budapest, VI., Váci-körút 57/a. Kizárólag hazai gyár-tásu gazdasági gépek és eszközök gyári árából, 10%.

Kirner József. Budapest, IV., Mária-Valéria-utca. Vadászgye-verek és vadász-kellékek, forgópisztolyok stb.-ből (töltények és egyéb löszerek kivételével) 10%.

Lakos Nándor Fried-länder József mezőgazdasági gép- és szelmotor- és szivattyúgyár magyarországi vezérképviselete és főraktára Budapest, Külső-Kerepesi-ut 1. sz. Árengedmény 15—17% ig.

Leitersdorfer D. és Fia. Budapest, IV., Koronaherceg-utca 6. Kész férfi és női ruha-raktár, ruha szövetek, árengedmény 5%.

Molnar és Moser. Budapest, Koronaherceg-u. 9. Illatszerek, szappanok, háztartási és gazdasági cikkek, gyógyárak, vegyszerek, kószerek, árengedmény 10%.

Lászlóczy Gyula. Budapest, IV., Egyetem-u. 7. Férfi és női ruha-raktár, 5%.

Magyar gyár r.-t. Budapest, V., Gizellater 1., VI., Teréz-körút 1., VIII. Üllői-ut 2. Pozsony, Lőrincz-kapu-u. 1. és Kolozsvár, Hid-u. 20. sz. Lámpák, lámparészek, lámpások árengedmény 10%.

Melichár Ferencz. Budapest, Nagymező-utca 68. Vetőgépek, áreng. 10%.

Neoschil Alajos. Budapest, IV., Váci-utca 27. Kötőszerek és sebészeti cikkek, sérvkötők, gummikülönlegességek, 10%.

Rigler József Ede. Papírműgyár rész-társ. Budapest, Erzsébet-ter 19. Írószerek, íróasztali berendezések, gazdasági nyomtatványok és könyvek, 10%.

Szántó és Glass. Budapest, IV., Múzeum-körút 37. Uri fehérmű, ingek, kélzők, gallérok, áreng. 5%.

Szénássy és Reimann. Budapest, IV., Ferenciek-tere 9. Papír, írói felszerelések, nyomtatványok, levéldobozok, áreng. 10%.

Szőnyegház. Budapest, IV., Károly-körút 26. Szőnyegek, függönyök, terítők, ágyneműk, vasutórok, pokróczok és lakásberendezési cikkek, 10%.

Szűcs Zsigmond. Budapest, VI., Nagymező-utca 68. Széna-gyűjtők, trieurók, rosták, tengeri morzsolók, zeceksavagók, daráló járgányok, borsajtók és vizök, mérlegek s egyéb gazdasági-eszközök, áreng. 12%.

Az Orsz. Magyar Gazd. Egyesület tulajdona.

A „PÁTRIA“ irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása.

G

ME

Egész

Az Orsz

Az Országos M

Halott
Bálint
jobbélre sz
jött, rava
körüli.

Jó ba
kinek helyé
és kezdett
tisztek orsz
régibb válas
Gazdasági
igazgatóság
díjgyesüle

Három
tagját, kine
rossz idők
kal szélese
a közrésze
jék Bálintf
kik vele bá
voltak.

Külsej
magyar eg
Kitörülhet
ben „Bá
jólét daczá
szerzett,
magyaros

Életra
hézagosan
lntffy Pál
született,
lát Selme
mint nép
már minte
Fülöp ur
vállalt, ah
Sándor
ment át g
Majd

működés
dunakeszi
gazdaság
pesti lova
az alagi
megvásár
Károlyi
uradalma
lában vév
tanácsad